

III

(Akty przygotowawcze)

RADA

STANOWISKO RADY (UE) NR 21/2021 W PIERWSZYM CZYTANIU

w sprawie przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia, w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, instrumentu wsparcia finansowego na rzecz sprzętu do kontroli celnej

Przyjęte przez Radę w dniu 27 maja 2021 r.

(2021/C 227/01)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 33, 114 i 207,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Urzędy celne w łącznej liczbie 2 140, które znajdują się na granicach zewnętrznych Unii, muszą być odpowiednio wyposażone, by móc zapewnić sprawne i skuteczne funkcjonowanie unii celnej. Potrzeba odpowiednich kontroli celnych przynoszących równoważne wyniki jest pilniejsza niż kiedykolwiek, i to nie tylko ze względu na tradycyjną funkcję służb celnych polegającą na poborze dochodów, lecz także w coraz większym stopniu z uwagi na to, że w celu zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony konieczne jest znaczne wzmocnienie kontroli towarów wprowadzanych i wyprowadzanych na zewnętrznych granicach Unii. Jednocześnie takie kontrole przemieszczania towarów przez granice zewnętrzne nie powinny jednak utrudniać legalnego handlu z państwami trzecimi, lecz raczej go ułatwiać.
- (2) Unia celna stanowi jeden z fundamentów Unii, która jest jednym z największych bloków handlowych na świecie. Unia celna ma zasadnicze znaczenie dla właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz dla korzyści, jakie wynikają z niego zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla obywateli, i dlatego potrzebne są ciągłe działania na rzecz jej wzmocnienia.
- (3) Poziom skuteczności kontroli celnych przeprowadzanych w poszczególnych państwach członkowskich jest obecnie niejednakowy. Wynika to zarówno z różnic geograficznych pomiędzy państwami członkowskimi, jak i z różnic w ich zdolnościach i zasobach. Zdolność państw członkowskich do reagowania na wyzwania wynikające ze stale zmieniających się globalnych modeli biznesowych i łańcuchów dostaw zależy nie tylko od czynnika ludzkiego, ale również od dostępności i właściwego funkcjonowania nowoczesnego i niezawodnego sprzętu do kontroli celnej. Wyzwania, takie jak dynamiczny rozwój handlu elektronicznego, rosnąca cyfryzacja i konieczność poprawy odporności na cyberataki, również zwiększą zapotrzebowanie na skuteczne kontrole celne. Udostępnienie równoważnego sprzętu do kontroli celnej jest zatem jednym z ważnych elementów w rozwiązywaniu problemów

⁽¹⁾ Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 67.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 16 kwietnia 2019 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i stanowisko Rady w pierwszym czytaniu z dnia 27 maja 2021 r. Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia ... (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym).

związanych z istniejącymi różnicami. Pozwoli to uzyskać bardziej równoważny poziom skuteczności kontroli celnych przeprowadzanych w poszczególnych państwach członkowskich i tym samym pomoże zapobiegać nieuczciwemu wyborowi miejsca przywozu (ang. „import point shopping”), czyli przekierowywaniu przepływu towarów do najsłabszych punktów w systemie kontroli celnych. Towary wprowadzane na terytorium Unii powinny zatem być objęte kontrolami opierającymi się na analizie ryzyka zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 ⁽³⁾ (zwanym dalej „unijnym kodeksem celnym”).

- (4) Państwa członkowskie wielokrotnie sygnalizowały, że potrzebne jest wsparcie finansowe i przeprowadzenie dogłębnej analizy dotyczącej niezbędnego sprzętu. W konkluzjach z dnia 23 marca 2017 r. w sprawie finansowania organów celnych Rada zwróciła się do Komisji, by „oceniła możliwość finansowania potrzeb w zakresie wyposażenia technicznego ze środków przyszłych programów finansowych Komisji oraz usprawniła koordynację i [...] współpracę między organami celnymi a innymi organami ścigania do celów finansowania”.
- (5) Zgodnie z unijnym kodeksem celnym kontrole celne mają być rozumiane nie tylko jako egzekwowanie przestrzegania przepisów prawa celnego, lecz także jako egzekwowanie innych przepisów regulujących wprowadzanie, wyprowadzanie, tranzyt, przemieszczanie, składowanie i końcowe przeznaczenie towarów przemieszczanych między obszarem celnym Unii a krajami lub terytoriami spoza obszaru celnego Unii oraz obecność i przemieszczanie w ramach obszaru celnego Unii towarów nieunijnych i towarów objętych procedurą końcowego przeznaczenia. Te inne przepisy uprawniają organy celne do wykonywania określonych zadań z zakresu kontroli i obejmują przepisy dotyczące podatków, w szczególności w odniesieniu do podatków akcyzowych i podatku od wartości dodanej, przepisy dotyczące zewnętrznych aspektów rynku wewnętrznego, wspólnej polityki handlowej i innych wspólnych polityk Unii związanych z wymianą handlową, przepisy dotyczące bezpieczeństwa całego łańcucha dostaw oraz przepisy dotyczące ochrony interesów finansowych i gospodarczych Unii i jej państw członkowskich.
- (6) Wspieranie osiągnięcia odpowiedniego i równoważnego poziomu wyników kontroli celnych na zewnętrznych granicach Unii umożliwia zmaksymalizowanie korzyści płynących z unii celnej i tym samym zapewnia dodatkowe wsparcie organom celnym, które współdziałają, aby chronić interesy Unii. Ukierunkowany fundusz unijny na rzecz sprzętu do kontroli celnej w celu skorygowania obecnych różnic przyczyniłby się do ogólnej spójności między państwami członkowskimi. Taki ukierunkowany fundusz uwzględniłby różne potrzeby odnoszące się do różnych rodzajów granic, mianowicie granic morskich i innych granic wodnych, granic powietrznych i granic lądowych, w tym przejść granicznych kolejowych i drogowych, jak również przejść granicznych dla ruchu pocztowego. W świetle wyzwań, przed którymi stoi świat, w szczególności nieustannej potrzeby chronienia interesów finansowych i gospodarczych Unii i jej państw członkowskich, a jednocześnie ułatwiania przepływu legalnego handlu, dostępność nowoczesnego i niezawodnego sprzętu do kontroli na granicach zewnętrznych jest niezbędna.
- (7) W związku z tym należy ustanowić nowy instrument wsparcia finansowego na rzecz sprzętu do kontroli celnej przeznaczonego do użytku na wszelkiego rodzaju granicach. Instrument ten powinien wspierać unię celną i pracę organów celnych, w szczególności pomagać im w chronieniu interesów finansowych i gospodarczych Unii, zapewnianiu bezpieczeństwa i ochrony w obrębie Unii oraz ochronie Unii przed nieuczciwym i nielegalnym handlem, takim jak handel podrabianymi towarami, przy jednoczesnym ułatwianiu legalnej działalności gospodarczej. Instrument ten powinien przyczynić się do odpowiednich i równoważnych wyników kontroli celnych. Ponadto sprzęt do kontroli celnej sfinansowany w ramach niniejszego Instrumentu powinien wspierać wdrażanie wspólnych ram zarządzania ryzykiem celnym, o których mowa w unijnym kodeksie celnym. Cel ten należy osiągnąć w drodze prowadzonych w przejrzysty sposób zakupów, utrzymania i modernizacji odpowiedniego, nowoczesnego i niezawodnego sprzętu do kontroli celnej, przy należyтым uwzględnieniu ochrony danych, cyberbezpieczeństwa oraz kwestii dotyczących bezpieczeństwa i środowiska, w tym ekologicznego usuwania wymienianego sprzętu.
- (8) Organy celne państw członkowskich przyjmują coraz więcej obowiązków, które są wykonywane na granicach zewnętrznych i które dotyczą często dziedziny bezpieczeństwa. W związku z tym ważne jest udzielenie państwom członkowskim unijnego wsparcia finansowego, aby umożliwić im zapewnienie równoważnego poziomu przeprowadzania kontroli granicznej i kontroli celnej na granicach zewnętrznych. Równie ważne jest propagowanie na granicach Unii, w odniesieniu do kontroli towarów i kontroli osób, współpracy międzyagencyjnej między organami krajowymi w każdym państwie członkowskim, które są odpowiedzialne za kontrolę graniczną lub inne zadania wykonywane na granicy – w celu zmaksymalizowania unijnej wartości dodanej w dziedzinie zarządzania granicami i kontroli celnych.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny (Dz.U. L 269 z 10.10.2013, s. 1).

- (9) Niezbędne jest zatem ustanowienie Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami (zwanego dalej „Funduszem”).
- (10) Ze względu na specyfikę prawną tytułu V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), a także różne podstawy prawne mające zastosowanie do polityk realizowanych w dziedzinie granic zewnętrznych i kontroli celnej, nie jest z prawnego punktu widzenia możliwe ustanowienie Funduszu jako pojedynczego instrumentu.
- (11) Należy zatem ustanowić Fundusz w postaci kompleksowych ram dla unijnego wsparcia finansowego w dziedzinie zarządzania granicami, obejmujący instrument wsparcia finansowego na rzecz sprzętu do kontroli celnej (zwany dalej „Instrumentem”) ustanowiony niniejszym rozporządzeniem oraz Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../...⁽⁴⁾ ^(*).
- (12) W świetle znaczenia przeciwdziałania zmianie klimatu oraz zgodnie z zobowiązaniami Unii na rzecz realizacji porozumienia paryskiego w ramach Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu⁽⁵⁾ i celów Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczących zrównoważonego rozwoju określonych w Agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, przyjętej 25 września 2015 r., działania na mocy niniejszego rozporządzenia powinny przyczynić się do realizacji dążeń Unii, by co najmniej 30 % łącznej kwoty budżetu Unii przeznaczyć na wspieranie celów związanych z klimatem oraz by 7,5 % budżetu rocznego Unii w 2024 r. oraz 10 % zarówno w 2026 r., jak i w 2027 r. stanowiły wydatki związane z różnorodnością biologiczną, przy uwzględnieniu istnienia nakładających się na siebie aspektów celów w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej.
- (13) W niniejszym rozporządzeniu określono pulę środków finansowych na cały okres trwania Instrumentu, która podczas corocznej procedury budżetowej ma stanowić dla Parlamentu Europejskiego i Rady główną kwotę odniesienia w rozumieniu pkt 18 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 16 grudnia 2020 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami oraz w sprawie nowych zasobów własnych, w tym również harmonogramu wprowadzania nowych zasobów własnych⁽⁶⁾. Z tej puli środków finansowych powinno być możliwe pokrywanie niezbędnych i należycie uzasadnionych wydatków na działania służące zarządzaniu Instrumentem i ocenie realizacji jego celów, o ile działania te są związane z celem ogólnym i celem szczegółowym Instrumentu.
- (14) Do niniejszego Instrumentu zastosowanie ma rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046⁽⁷⁾ (zwane dalej „rozporządzeniem finansowym”). Rozporządzenie finansowe określa zasady wykonania budżetu Unii, w tym zasady dotyczące dotacji, nagród, zamówień, zarządzania pośredniego, instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych, pomocy finansowej oraz zwrotu kosztów poniesionych przez ekspertów zewnętrznych.
- (15) Do niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają horyzontalne zasady finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 TFUE. Zasady te, ustanowione w rozporządzeniu finansowym, określają w szczególności procedurę uchwalania i wykonywania budżetu w drodze dotacji, zamówień, nagród i wykonania pośredniego oraz przewidują kontrolę odpowiedzialności podmiotów upoważnionych do działań finansowych. Zasady przyjęte na podstawie art. 322 TFUE obejmują także ogólny system warunkowości służący ochronie budżetu Unii. Finansowanie na mocy niniejszego Instrumentu powinno podlegać zasadom, o których mowa w rozporządzeniu finansowym, i powinno zapewniać optymalne wykorzystanie zasobów finansowych w ramach osiągnięcia celów Instrumentu.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... z dnia ... ustanawiające, w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami oraz Polityki Wizowej (Dz.U. L ...).

^(*) Rozporządzenie zawarte w dokumencie ST 6487/21 (2018/0249(COD)).

⁽⁵⁾ Dz.U. L 282 z 19.10.2016, s. 4.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 28.

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

- (16) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/444 ⁽⁸⁾ ustanawia program „Cła” na rzecz współpracy w dziedzinie cel (zwany dalej „programem »Cła«”), by wspierać unię celną i organy celne. W celu zachowania spójności i horyzontalnej koordynacji działań prowadzonych w ramach współpracy dotyczących cel i sprzętu do kontroli celnej, należy wdrażać takie działania na podstawie jednego aktu prawnego, a mianowicie programu „Cła” na rzecz współpracy w dziedzinie cel, zawierającego jeden zbiór przepisów. W związku z tym w ramach niniejszego Instrumentu należy wspierać jedynie zakup, utrzymanie i modernizację kwalifikującego się sprzętu do kontroli celnej, podczas gdy wszystkie inne powiązane działania, takie jak działania prowadzone w ramach współpracy dotyczące oceny potrzeb w zakresie sprzętu lub szkoleń dotyczących danego sprzętu powinny być wspierane w ramach programu „Cła”.
- (17) Ponadto w ramach Instrumentu powinno się również wspierać, w stosownych przypadkach, zakup lub modernizację sprzętu do kontroli celnej w celu przetestowania nowego sprzętu lub nowych funkcji istniejącego sprzętu w warunkach eksploatacyjnych, zanim państwa członkowskie zaczną nabywać taki nowy sprzęt na dużą skalę. Podczas testowania w warunkach eksploatacyjnych należy w szczególności zweryfikować wyniki badań nad sprzętem do kontroli celnej w ramach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... ⁽⁹⁾ (*). Komisja powinna zachęcać do wspólnego udzielania zamówień i do testowania sprzętu do kontroli celnej przez co najmniej dwa państwa członkowskie wykorzystujące w tym celu narzędzia współpracy w ramach programu „Cła”.
- (18) Większość sprzętu do kontroli celnej może być tak samo lub częściowo przydatna do kontroli przestrzegania innych przepisów prawa unijnego, takich jak przepisy dotyczące zarządzania granicami, wiz lub współpracy policyjnej. Fundusz ustanowiono w związku z tym w formie dwóch uzupełniających się instrumentów odnoszących się do zakupu sprzętu, których zakresy nie pokrywają się, lecz wzajemnie uzupełniają. Z jednej strony Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej ustanowiony rozporządzeniem będzie zapewniał wsparcie finansowe wyłącznie w odniesieniu do kosztów sprzętu, którego głównym celem lub skutkiem jest zintegrowane zarządzanie granicami, ale umożliwi także wykorzystywanie tego sprzętu do dodatkowych celów, takich jak kontrole celne. Z drugiej strony instrument wsparcia finansowego na rzecz sprzętu do kontroli celnej ustanowiony niniejszym rozporządzeniem będzie zapewniał wsparcie finansowe wyłącznie w odniesieniu do kosztów sprzętu, którego głównym celem lub skutkiem są kontrole celne, ale umożliwi także wykorzystywanie tego sprzętu do dodatkowych celów, takich jak kontrole graniczne i bezpieczeństwo. Taki podział ról między tymi dwoma instrumentami przyczyni się do pogłębienia współpracy międzyagencyjnej, o której mowa w art. 3 ust. 1 lit. e) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 ⁽¹⁰⁾, w ramach podejścia opartego na europejskim zintegrowanym zarządzaniu granicami, umożliwiając tym samym organom celnym i służbie granicznej wspólne działanie i maksymalizację wpływu budżetu Unii przez wspólne wykorzystywanie i interoperacyjność sprzętu do kontroli. Wspólne wykorzystywanie sprzętu przez organy celne i inne służby graniczne nie powinno mieć systematycznego charakteru.
- (19) Zgodnie z art. 193 ust. 2 rozporządzenia finansowego dotacji można udzielić na działanie, które już się rozpoczęło, pod warunkiem że wnioskodawca może wykazać potrzebę rozpoczęcia działania przed podpisaniem umowy o udzielenie dotacji. Mimo że w takich przypadkach koszty poniesione przed datą przedłożenia wniosku o udzielenie dotacji co do zasady nie zostałyby uznane za kwalifikowalne, należy to umożliwić w drodze wyjątku ze względu na opóźnione wejście w życie niniejszego rozporządzenia w porównaniu z początkiem obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027. Aby umożliwić wdrażanie od początku wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 oraz aby uniknąć opóźnienia wsparcia unijnego, które to opóźnienie mogłoby zaszkodzić interesowi Unii, jakim jest dysponowanie odpowiednim wyposażeniem w celu zapewnienia sprawnego i skutecznego funkcjonowania unii celnej, w ograniczonym okresie na początku wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027, powinno być możliwe przewidzenie w decyzji w sprawie finansowania, że koszty poniesione w związku z działaniami wspieranymi na mocy niniejszego rozporządzenia, których realizacja już się rozpoczęła, będą uznawane za kwalifikowalne od dnia 1 stycznia 2021 r., nawet jeżeli działania te zostały zrealizowane, a koszty te – poniesione przed przedłożeniem wniosku o udzielenie dotacji.

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/444 z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia programu „Cła” na rzecz współpracy w dziedzinie cel oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1294/2013 (Dz.U. L 87 z 15.3.2021, s. 1).

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... z dnia ... ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. L ..., s. ...).

^(*) Rozporządzenie zawarte w dokumencie ST 7064/20 (2018/0224(COD)).

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylecia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz.U. L 295 z 14.11.2019, s. 1).

- (20) Na zasadzie odstępstwa od rozporządzenia finansowego finansowanie danego działania przez kilka unijnych programów lub instrumentów powinno być dopuszczalne, aby umożliwić i wspierać, w stosownych przypadkach, współpracę i interoperacyjność pomiędzy poszczególnymi dziedzinami. W takich przypadkach jednak, zgodnie z zasadą zakazu podwójnego finansowania określoną w rozporządzeniu finansowym, wkłady nie mogą pokrywać tych samych kosztów. Jeżeli państwu członkowskiemu przyznano już wkłady z innego programu unijnego lub wsparcie z funduszu unijnego na zakup tego samego sprzętu lub gdy państwo to otrzymało już taki wkład lub takie wsparcie, należy o tym poinformować Komisję zgodnie z art. 191 rozporządzenia finansowego.
- (21) Finansowanie przekraczające pułap stopy współfinansowania powinno być przyznawane wyłącznie w należycie uzasadnionych przypadkach, które mogą obejmować przypadki wspólnego udzielania zamówień i wspólnego testowania sprzętu do kontroli celnej przez co najmniej dwa państwa członkowskie.
- (22) Z uwagi na szybko zmieniające się technologie, zagrożenia i priorytety w dziedzinie cel, programy prac nie powinny obejmować dłuższych okresów. Jednocześnie roczne programy prac nie byłyby konieczne dla wdrażania Instrumentu i pociągnęłyby za sobą zwiększenie obciążenia administracyjnego dla Komisji i dla państw członkowskich. W związku z tym programy prac powinny zasadniczo obejmować więcej niż jeden rok budżetowy, ale nie więcej niż trzy lata budżetowe.
- (23) W celu zapewnienia jednolitych warunków realizacji programów prac zgodnie z niniejszym rozporządzeniem należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽¹⁾.
- (24) Mimo że do tego, by osiągnąć cel szczegółowy polegający na zapewnieniu równoważnych wyników kontroli celnych niezbędne jest centralne wdrażanie niniejszego Instrumentu, to ze względu na techniczny charakter Instrumentu konieczne są prace przygotowawcze na szczeblu technicznym. W związku z tym wdrażanie powinno opierać się na ocenach potrzeb. Te oceny potrzeb przeprowadza się przy wykorzystaniu wiedzy fachowej i doświadczeń na szczeblu krajowym dzięki zaangażowaniu organów celnych. Powinny one opierać się na jasnej metodologii obejmującej minimalną liczbę działań zapewniających zebranie istotnych informacji. Komisja powinna wykorzystywać te informacje do określenia alokacji środków finansowych dla państw członkowskich, biorąc pod uwagę w szczególności wielkość wymiany handlowej, odnośne ryzyka oraz zdolności administracyjne organów celnych w zakresie wykorzystywania i utrzymania sprzętu w celu osiągnięcia jak najbardziej efektywnego wykorzystania sprzętu do kontroli celnej finansowanego w ramach Instrumentu. Aby przyczynić się do utrzymania dyscypliny budżetowej, warunki ustalania priorytetów w odniesieniu do dotacji powinny zostać jasno określone i opierać się na takiej ocenie potrzeb.
- (25) Aby zapewnić regularne monitorowanie i sprawozdawczość, należy stworzyć odpowiednie ramy monitorowania osiągniętych przez Instrument rezultatów i prowadzonych w jego ramach działań. Takie monitorowanie i sprawozdawczość powinny opierać się na wskaźnikach ilościowych i jakościowych służących do pomiaru skutków działań w ramach Instrumentu. Wymogi dotyczące sprawozdawczości powinny obejmować wymóg przekazywania Komisji informacji na temat sprzętu do kontroli celnej, jeżeli koszt danego egzemplarza sprzętu do kontroli celnej przekracza 10 000 EUR bez podatków. Informacje te należy odróżnić od informacji, które należy przekazać ogółowi społeczeństwa i mediom w celu promowania działań realizowanych w ramach Instrumentu i jego rezultatów

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

- (26) Zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa⁽¹²⁾ Instrument powinien być przedmiotem ewaluacji na podstawie informacji zgromadzonych zgodnie ze szczególnymi wymogami dotyczącymi monitorowania, przy czym należy unikać obciążeń administracyjnych, w szczególności dla państw członkowskich, a także nadmiernej regulacji. Wymogi te powinny, w stosownych przypadkach, obejmować mierzalne wskaźniki jako podstawę porównywalnej i całościowej ewaluacji rzeczywistych skutków Instrumentu. Ewaluacja śródkresowa i końcowa, które powinny zostać przeprowadzone nie później niż cztery lata po, odpowiednio, rozpoczęciu lub zakończeniu wdrażania Instrumentu, powinny wnieść wkład w sprawny proces decyzyjny w kontekście kolejnych wieloletnich ram finansowych dotyczący wsparcia finansowego na rzecz sprzętu do kontroli celnej. W związku z tym szczególnie ważne jest, by ewaluacja śródkresowa i końcowa zapewniały satysfakcjonujące i wystarczające informacje oraz by zostały przeprowadzone w należytych terminach. W ewaluacji śródkresowej i końcowej Komisja powinna uwzględnić szczegóły dotyczące wspólnego wykorzystywania przez organy celne i inne służby graniczne sprzętu finansowanego w ramach Instrumentu, o ile państwa członkowskie przekazały odnośne informacje. Oprócz śródkresowej i końcowej ewaluacji Instrumentu należy również sporządzać, w ramach systemu sprawozdawczości dotyczącej realizacji celów, roczne sprawozdania z postępów w celu monitorowania wdrażania Instrumentu. Sprawozdania te powinny obejmować podsumowanie zdobytych doświadczeń, oraz, w stosownych przypadkach, napotkanych trudności i stwierdzonych niedociągnięć w kontekście działań prowadzonych w ramach Instrumentu w danym roku. Te roczne sprawozdania z postępów należy przekazywać Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
- (27) Aby we właściwy sposób reagować na zmieniające się priorytety polityki, zagrożenia i technologie należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do zmian w orientacyjnym wykazie sprzętu do kontroli celnej, który może być wykorzystywany do osiągania celów kontroli celnych, oraz wykazie wskaźników służących mierzeniu realizacji celu szczegółowego. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne i w pełni przejrzyste konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (28) Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013⁽¹³⁾ rozporządzeniami Rady (WE, Euratom) nr 2988/95⁽¹⁴⁾, (Euratom, WE) nr 2185/96⁽¹⁵⁾ i (UE) 2017/1939⁽¹⁶⁾ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom – w tym nadużyciom finansowym – ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań, odzyskiwania utraconych środków finansowych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniami (Euratom, WE) nr 2185/96 i (UE, Euratom) nr 883/2013, Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) jest uprawniony do prowadzenia dochodzeń administracyjnych, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycia finansowe, korupcja lub wszelka inna nielegalna działalność na szkodę interesów finansowych Unii.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) jest uprawniona do prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie przestępstw naruszających interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371⁽¹⁷⁾. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, mają w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać Komisji, OLAF, Trybunałowi Obrachunkowemu oraz, w przypadku państw członkowskich, które uczestniczą we wzmocnionej współpracy na podstawie rozporządzenia (UE) 2017/1939, EPPO niezbędne prawa i dostęp, a także zapewniać, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonywaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

⁽¹²⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

- (29) Formy finansowania i metody wdrażania na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny być wybierane w zależności od stopnia, w jakim umożliwiają osiągnięcie szczegółowego celu działań i uzyskanie zakładanych rezultatów, z uwzględnieniem w szczególności kosztów kontroli, obciążeń administracyjnych oraz przewidywanego ryzyka nieprzebrzegania przepisów. Te formy finansowania i metody wdrażania powinny obejmować płatności ryczałtowe, finansowanie według stawek zryczałtowanych i koszty jednostkowe, a także finansowanie niepowiązane z kosztami, o których mowa w art. 125 ust. 1 rozporządzenia finansowego.
- (30) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia – utworzenie instrumentu wspierającego unię celną i organy celne poprzez wsparcie finansowe na zakup, utrzymanie i modernizację sprzętu do kontroli celnej – nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie działające osobno ze względu na obiektywne różnice istniejące między nimi pod względem geograficznym, natomiast ze względu na równoważny poziom i równoważną jakość wyników kontroli celnych, które będzie łatwiej zapewnić dzięki skoordynowanemu podejściu i scentralizowanemu finansowaniu, możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (31) Odbiorcy finansowania unijnego powinni podawać informacje o pochodzeniu tych środków i powinni zapewniać eksponowanie finansowania unijnego, w szczególności podczas promowania działań i ich rezultatów, poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych ukierunkowanych informacji przeznaczonych dla różnych grup odbiorców, w tym dla mediów i opinii publicznej. Informacje takie powinny przedstawiać wartość dodaną Instrumentu w odniesieniu do wspierania unii celnej, pokazując w szczególności, w jaki sposób Instrument pomaga organom celnym w wykonywaniu ich zadań, a także powinny przedstawiać działania Komisji na rzecz zapewnienia przejrzystości budżetowej. Ponadto w celu zapewnienia przejrzystości Komisja powinna regularnie przekazywać opinii publicznej informacje dotyczące Instrumentu, jego działań i rezultatów, odnosząc się między innymi do programów prac przyjętych na podstawie niniejszego rozporządzenia.
- (32) Aby zapewnić ciągłość udzielania wsparcia w odpowiednim obszarze polityki i aby umożliwić rozpoczęcie wdrażania od początku obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027, niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie w trybie pilnym i być stosowane z mocą wsteczną od dnia 1 stycznia 2021 r.,

PRZYMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot

W połączeniu z rozporządzeniem (UE) .../... (*) niniejsze rozporządzenie ustanawia Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami (zwany dalej „Funduszem”) na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r.

Jako część tego Funduszu, niniejsze rozporządzenie ustanawia instrument w celu udzielania wsparcia finansowego na zakup, utrzymanie i modernizację sprzętu do kontroli celnej (zwany dalej „Instrumentem”) na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. Czas trwania Instrumentu dostosowuje się do okresu obowiązywania wieloletnich ram finansowych.

Niniejsze rozporządzenie określa cele Instrumentu, budżet na lata 2021–2027, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.

Artykuł 2

Definicje

Na potrzeby niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „organy celne” oznaczają organy celne zdefiniowane w art. 5 pkt 1 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;

(*) Rozporządzenie zawarte w dokumencie ST 6487/21 (2018/0249(COD)).

- 2) „kontrole celne” oznaczają kontrole celne zdefiniowane w art. 5 pkt 3 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- 3) „sprzęt do kontroli celnej” oznacza sprzęt przeznaczony przede wszystkim do przeprowadzania kontroli celnych;
- 4) „sprzęt do mobilnej kontroli celnej” oznacza środek transportu, który poza zdolnością do poruszania się ma stanowić sprzęt do kontroli celnej lub który jest w pełni wyposażony w sprzęt do kontroli celnej;
- 5) „utrzymanie” oznacza działania prewencyjne, korygujące i perspektywiczne, w tym kontrole działania i funkcjonalności, obsługę techniczną, naprawy i remonty sprzętu do kontroli celnej niezbędne dla zachowania go lub przywrócenia mu określonego stanu umożliwiającego funkcjonowanie, by zapewnić jego maksymalny okres użytkowania, lecz z wyłączeniem modernizacji;
- 6) „modernizacja” oznacza działania rozwojowe niezbędne do przekształcenia istniejącego przestarzałego egzemplarza sprzętu do kontroli celnej do funkcjonalności zgodnie z aktualnym stanem wiedzy.

Artykuł 3

Cele Instrumentu

1. Mając na uwadze, że Instrument jest częścią Funduszu, a długoterminowym celem jest zharmonizowane stosowanie kontroli celnych przez państwa członkowskie, celem ogólnym Instrumentu jest wspieranie unii celnej i organów celnych w realizacji ich zadań w zakresie ochrony finansowych i gospodarczych interesów Unii i jej państw członkowskich, zapewniania bezpieczeństwa i ochrony w obrębie Unii oraz ochrony Unii przed nielegalnym handlem przy jednoczesnym ułatwianiu legalnej działalności gospodarczej.
2. Celem szczegółowym Instrumentu jest przyczynianie się do odpowiednich i równoważnych wyników kontroli celnych poprzez prowadzone w przejrzysty sposób zakupy, utrzymanie i modernizację odpowiedniego i niezawodnego nowoczesnego sprzętu do kontroli celnej, który jest bezpieczny i przyjazny środowisku, i dzięki temu wspieranie organów celnych we współdziałaniu w celu ochrony interesów Unii.

Artykuł 4

Budżet

1. Pula środków finansowych na wdrażanie Instrumentu na lata 2021–2027 wynosi 1 006 407 000 EUR w cenach bieżących.
2. Z kwoty, o której mowa w ust. 1, można również pokrywać wydatki na przygotowanie, monitorowanie, kontrolę, audyt, ewaluację i inne działania służące zarządzaniu Instrumentem i ewaluacji realizacji jego celów. Z kwoty tej można również pokrywać wydatki związane z badaniami, spotkaniami ekspertów, działaniami informacyjnymi i komunikacyjnymi, które dotyczą one celów Instrumentu, jak również wydatki związane z sieciami informatycznymi w zakresie przetwarzania i wymiany informacji, w tym z instytucjonalnymi narzędziami informatycznymi oraz z innego rodzaju pomocą techniczną i administracyjną niezbędną w związku z zarządzaniem Instrumentem.

Artykuł 5

Wdrażanie i formy finansowania unijnego

1. Instrument jest wdrażany w ramach zarządzania bezpośredniego zgodnie z rozporządzeniem finansowym.
2. Instrument może zapewniać finansowanie w dowolnej formie przewidzianej w rozporządzeniu finansowym, w szczególności w postaci dotacji.
3. Jeśli działanie, które jest wspierane w ramach Instrumentu, dotyczy zakupu lub modernizacji sprzętu do kontroli celnych, Komisja ustanawia mechanizm koordynacji zapewniający interoperacyjność sprzętu do kontroli celnych zakupionego z wykorzystaniem wsparcia z programów i instrumentów unijnych i tym samym jego efektywne wykorzystywanie.

ROZDZIAŁ II

Kwalifikowalność

Artykuł 6

Kwalifikujące się działania

1. Aby działania kwalifikowały się do finansowania w ramach Instrumentu, muszą one spełniać następujące wymogi:
 - a) realizowanie celów określonych w art. 3; oraz
 - b) wspieranie zakupu, utrzymania lub modernizacji sprzętu do kontroli celnej, w tym sprzętu wykorzystującego innowacyjne technologie wykrywania, służącego co najmniej jednemu z następujących celów kontroli celnych:
 - 1) kontrola nieinwazyjna;
 - 2) wykrywanie ukrytych przedmiotów posiadanych przez osoby;
 - 3) wykrywanie promieniowania i identyfikacja nuklidów;
 - 4) analiza próbek w laboratoriach;
 - 5) pobieranie próbek i ich analiza w terenie;
 - 6) przeszukiwanie przy pomocy urządzeń ręcznych.

Załącznik I zawiera orientacyjny wykaz sprzętu do kontroli celnej, który może być wykorzystywany do osiągnięcia celów kontroli celnych, o których mowa w akapicie pierwszym pkt 1–6.

2. W należycie uzasadnionych przypadkach działania przewidziane w ust. 1 akapit pierwszy mogą obejmować również prowadzone w przejrzysty sposób zakupy, utrzymanie i modernizację sprzętu do kontroli celnej w celu przetestowania w warunkach eksploatacyjnych nowego sprzętu lub nowych funkcji istniejących urządzeń.

3. Zgodnie z art. 193 ust. 2 akapit drugi lit. a) rozporządzenia finansowego, biorąc pod uwagę opóźnione wejście w życie niniejszego rozporządzenia oraz aby uniknąć opóźnienia wsparcia unijnego, które to opóźnienie mogłoby zaszkodzić interesowi Unii, jakim jest dysponowanie odpowiednim wyposażeniem w celu zapewnienia sprawnego i skutecznego funkcjonowania unii celnej, w ograniczonym czasie, koszty poniesione w związku z działaniami wspieranymi w ramach niniejszego rozporządzenia można w drodze wyjątku uznać za kwalifikowalne od dnia 1 stycznia 2021 r., nawet jeżeli działania te zostały zrealizowane, a koszty te poniesione przed przedłożeniem wniosku o udzielenie dotacji.

4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 14 w celu zmiany niniejszego rozporządzenia poprzez aktualizację, w razie konieczności, orientacyjnego wykazu sprzętu do kontroli celnej określonego w załączniku I.

5. Sprzęt do kontroli celnej finansowany w ramach niniejszego Instrumentu powinien być wykorzystywany przede wszystkim do kontroli celnych, ale może być również wykorzystywany do dodatkowych celów, w tym do kontroli osób w ramach wspierania krajowych organów zarządzania granicami oraz do dochodzeń. Wspólne wykorzystywanie takiego sprzętu do kontroli celnej przez organy celne i inne służby graniczne nie może mieć systematycznego charakteru.

6. Komisja zachęca do wspólnego udzielania zamówień i wspólnego testowania sprzętu do kontroli celnej przez co najmniej dwa państwa członkowskie.

Artykuł 7

Kwalifikujące się podmioty

Na zasadzie odstępstwa od art. 197 rozporządzenia finansowego kwalifikującymi się podmiotami są organy celne, pod warunkiem że przekazują one informacje niezbędne do oceny potrzeb, o której mowa w art. 11 ust. 4 niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 8

Stopa współfinansowania

1. Instrument może sfinansować do 80 % łącznych kosztów kwalifikowalnych danego działania.
2. Finansowanie przekraczające ten pułap przyznaje się wyłącznie w należycie uzasadnionych, wyjątkowych okolicznościach.

Artykuł 9

Koszty kwalifikowalne

Koszty bezpośrednio związane z działaniami, o których mowa w art. 6, kwalifikują się do finansowania w ramach Instrumentu.

Do finansowania w ramach Instrumentu nie kwalifikują się następujące koszty:

- a) koszty związane z zakupem gruntu;
- b) koszty związane ze szkoleniami lub podnoszeniem kwalifikacji, innymi niż szkolenia wstępne przewidziane w umowie zakupu lub umowie dotyczącej modernizacji;
- c) koszty dotyczące infrastruktury, takiej jak budynki lub urządzenia na zewnątrz budynków, a także koszty dotyczące mebli;
- d) koszty związane z systemami elektronicznymi, z wyjątkiem oprogramowania i aktualizacji oprogramowania bezpośrednio niezbędnych do korzystania ze sprzętu do kontroli celnej oraz z wyjątkiem elektronicznego oprogramowania i programowania niezbędnych do wzajemnego połączenia istniejącego oprogramowania ze sprzętem do kontroli celnej;
- e) koszty dotyczące sieci, takich jak zabezpieczone lub niezabezpieczone kanały komunikacji, lub subskrypcji, z wyjątkiem sieci lub subskrypcji niezbędnych wyłącznie do korzystania ze sprzętu do kontroli celnej;
- f) koszty środków transportu, takich jak pojazdy, statki powietrzne lub statki wodne, z wyjątkiem sprzętu do mobilnej kontroli celnej;
- g) koszty materiałów zużywalnych, w tym materiałów odniesienia lub materiałów do kalibracji, na potrzeby sprzętu do kontroli celnej;
- h) koszty związane ze sprzętem do ochrony indywidualnej.

ROZDZIAŁ III

Dotacje

Artykuł 10

Udzielanie dotacji, komplementarność i finansowanie łączone

1. Dotacji w ramach Instrumentu udziela się i zarządza się nimi zgodnie z tytułem VIII rozporządzenia finansowego.

2. Zgodnie z art. 195 akapit pierwszy lit. f) rozporządzenia finansowego kwalifikującym się podmiotom, o których mowa w art. 7 niniejszego rozporządzenia, udziela się dotacji bez zaproszenia do składania wniosków.
3. Działanie, które otrzymało wkład w ramach Instrumentu może również otrzymać wkład w ramach programu „Cła”, lub w ramach innego programu unijnego, pod warunkiem że wkłady te nie pokrywają tych samych kosztów. Zasady dotyczące odpowiedniego programu unijnego mają zastosowanie do odpowiadającego mu wkładu, jaki otrzymało dane działanie. Finansowanie skumulowane nie może przekraczać łącznych kosztów kwalifikowalnych działania. Wsparcie w ramach różnych programów Unii może być obliczane proporcjonalnie, zgodnie z dokumentami określającymi warunki wsparcia.
4. Prace komisji oceniającej, o której mowa w art. 150 rozporządzenia finansowego, opierają się na ogólnych zasadach mających zastosowanie do dotacji, które to zasady ustanowiono w art. 188 tego rozporządzenia, a w szczególności na zasadach równego traktowania i przejrzystości ustanowionych w lit. a) i b) tego artykułu, a także na zasadzie niedyskryminacji.
5. Komisja oceniająca dokonuje ewaluacji wniosków w oparciu o kryteria udzielenia dotacji, biorąc pod uwagę, w stosownych przypadkach, adekwatność proponowanego działania w świetle wyznaczonych celów, jakość proponowanego działania, jego skutki (m.in. gospodarcze, społeczne i środowiskowe) oraz jego budżet i opłacalność.

ROZDZIAŁ IV

Programowanie, monitorowanie i ewaluacja

Artykuł 11

Program prac

1. Instrument jest wdrażany poprzez programy prac, o których mowa w art. 110 ust. 2 rozporządzenia finansowego.
2. Komisja przyjmuje akty wykonawcze ustanawiające te programy prac. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 15 ust. 2.
3. Programy prac służą osiągnięciu celów określonych w art. 3 za pośrednictwem działań zgodnie z art. 6. Programy prac określają całkowitą kwotę planu finansowego na wszystkie działania. Ponadto wskazują one:
 - a) w odniesieniu do każdego działania:
 - (i) wyznaczone cele i oczekiwane rezultaty, zgodnie z celem ogólnym i celem szczegółowym określonymi w art. 3;
 - (ii) opis działań, które mają być finansowane;
 - (iii) w stosownych przypadkach, orientacyjną kwotę przydzieloną na każde działanie; oraz
 - (iv) metodę realizacji i orientacyjny harmonogram realizacji;
 - b) w odniesieniu do dotacji – maksymalną stopę współfinansowania, o której mowa w art. 8.
4. Przygotowywanie programów prac, o których mowa w ust. 1, opiera się na ocenie potrzeb organów celnych. Taka ocena potrzeb obejmuje następujące elementy:
 - a) wspólna kategoryzacja przejść granicznych;
 - b) pełny opis dostępnego sprzętu do kontroli celnej;

- c) wspólny wykaz sprzętu do kontroli celnej, który powinien być dostępny – według kategorii przejść granicznych; oraz
- d) oszacowanie potrzeb finansowych.

Ocena potrzeb opiera się na działaniach zrealizowanych w ramach programu „Cła 2020”, ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1294/2013⁽¹⁸⁾, lub w ramach programu „Cła” i jest aktualizowana regularnie, co najmniej raz na trzy lata.

Artykuł 12

Monitorowanie i sprawozdawczość

1. Wskaźniki na potrzeby przekazywania sprawozdań z postępów w realizacji celu ogólnego i celu szczegółowego Instrumentu, które określono w art. 3, są wymienione w załączniku II.
2. Aby zapewnić skuteczną ocenę postępów w realizacji celów Instrumentu, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 14 w celu zmiany załącznika II w odniesieniu do wskaźników, jeżeli zostanie to uznane za konieczne, a także w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia o przepisy dotyczące ustanowienia ram monitorowania i ewaluacji.
3. System sprawozdawczości dotyczącej realizacji celów zapewnia efektywne, skuteczne i terminowe zbieranie danych na potrzeby monitorowania wdrażania Instrumentu i jego rezultatów. W tym celu na odbiorców unijnych środków finansowych nakłada się proporcjonalne wymagania dotyczące sprawozdawczości.
4. W przypadku gdy koszt danego egzemplarza sprzętu do kontroli celnej przekracza kwotę 10 000 EUR bez podatków, wymogi dotyczące sprawozdawczości, o których mowa w ust. 3, obejmują co najmniej coroczne przekazywanie Komisji następujących informacji:

- a) szczegółowy wykaz sprzętu do kontroli celnej finansowanego w ramach Instrumentu;
- b) informacje na temat korzystania ze sprzętu do kontroli celnej, w tym powiązanych rezultatów, w stosownych przypadkach uzupełnione o odpowiednie statystyki.

Artykuł 13

Ewaluacja

1. Ewaluacje przeprowadza się w terminie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym.
2. Ewaluacja śródkresowa Instrumentu przeprowadzana jest przez Komisję z chwilą, gdy dostępne są wystarczające informacje na temat jego wdrażania, jednak nie później niż cztery lata po rozpoczęciu jego wdrażania. W ewaluacji śródkresowej Komisja ocenia realizację celów Instrumentu, w tym takie aspekty, jak jego skuteczność, efektywność, spójność oraz adekwatność, a także synergie w ramach Instrumentu oraz unijna wartość dodana.
3. Po zakończeniu wdrażania Instrumentu, jednak nie później niż cztery lata po upływie okresu określonego w art. 1, Komisja przeprowadza ewaluację końcową Instrumentu.

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1294/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające program działania dla cel w Unii Europejskiej na okres 2014–2020 (Cła 2020) i uchylające decyzję nr 624/2007/WE (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 209).

4. Komisja przekazuje wnioski z tych ewaluacji, wraz z własnymi komentarzami i zdobytymi doświadczeniami, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.

ROZDZIAŁ V

Wykonywanie przekazanych uprawnień i procedura komitetowa

Artykuł 14

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 6 ust. 4 i art. 12 ust. 2, powierza się Komisji do dnia 31 grudnia 2027 r. Najpóźniej dziewięć miesięcy przed tą datą Komisja sporządzi sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 6 ust. 4 i art. 12 ust. 2, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 12 ust. 2 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 15

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga Komitet ds. Programu „Cła” ustanowiony na mocy art. 17 rozporządzenia (UE) 2021/444.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

ROZDZIAŁ VI

Przepisy przejściowe i końcowe

Artykuł 16

Informacja, komunikacja i promocja

1. Odbiorcy finansowania unijnego podają informacje o pochodzeniu tych środków finansowych i zapewniają eksponowanie finansowania unijnego, w szczególności podczas promowania działań i ich rezultatów, poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych ukierunkowanych informacji przeznaczonych dla różnych grup odbiorców, w tym dla mediów i opinii publicznej.
2. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne dotyczące Instrumentu oraz realizowanych w jego ramach działań i jego rezultatów.

3. Zasoby finansowe przydzielone na Instrument przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej na temat priorytetów politycznych Unii, w zakresie, w jakim priorytety te są związane z celami, o których mowa w art. 3.

Artykuł 17

Przepis przejściowy

W razie potrzeby w budżecie Unii obejmującym okres po 2027 r. mogą zostać zapisane środki na pokrycie wydatków przewidzianych w art. 4 ust. 2, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2027 r.

Artykuł 18

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem jego opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2021 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Parlamentu Europejskiego

...

Przewodniczący

W imieniu Rady

...

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

Orientacyjny wykaz sprzętu do kontroli celnej, który może być wykorzystywany do realizacji celów kontroli celnej wymienionych w art. 6 ust. 1 akapit pierwszy lit. b)

CEL KONTROLI CELNEJ	SPRZĘT DO KONTROLI CELNEJ	
	KATEGORIA	ZASTOSOWANIE
1. Kontrola nieinwazyjna	Skaner rentgenowski – wysokiej energii	Kontenery, samochody ciężarowe, wagony kolejowe i inne pojazdy
	Skaner rentgenowski – niskiej energii	Palety, opakowania zbiorcze i paczki
		Bagaż pasażerów
		Pojazdy
	Skaner wykorzystujący technologię rozpraszania wstecznego promieniowania rentgenowskiego	Kontenery
		Samochody ciężarowe
		Pojazdy
Pozostałe	Systemy automatycznego rozpoznawania tablic rejestracyjnych i oznaczeń kontenerów	
	Wagi do ważenia pojazdów	
	Wózki widłowe i podobny sprzęt do mobilnej kontroli celnej	
2. Wykrywanie ukrytych przedmiotów posiadanych przez osoby (¹)	Bramka ze skanerem opartym na technologii rozpraszania wstecznego promieniowania rentgenowskiego	Stosowane głównie w portach lotniczych w celu wykrywania ukrytych przedmiotów posiadanych przez osoby (narkotyki, materiały wybuchowe, środki pieniężne)
	Urządzenie do prześwietlania osób	
	Skaner bezpieczeństwa oparty na falach milimetrycznych	
3. Wykrywanie promieniowania i identyfikacja nuklidów	Detektory zagrożeń radiologicznych i jądrowych	Osobisty dozymetr/detektor promieniowania
		Ręczny detektor promieniowania
		Urządzenie do identyfikacji izotopów
		Bramka dozymetryczna
		Bramka spektrometryczna do identyfikacji izotopów
4. Analiza próbek w laboratoriach	Sprzęt do identyfikacji, kwantyfikacji i weryfikacji wszelkich towarów	Chromatografia gazowa i cieczerwowa (GC, LC, HPLC itp.)
		Spektrometria i techniki łączone ze spektrometrią (IR, Raman, UV-VIS, fluorescencja, GC-MS itp.)
		Urządzenia rentgenowskie (fluorescencja rentgenowska itp.)
		Spektroskopia magnetycznego rezonansu jądrowego (NMR) i analiza izotopów stabilnych
		Pozostały sprzęt laboratoryjny (spektrometr absorpcji atomowej (AAS), analizator destylacji, skaningowa kalorymetria różnicowa (DSC), aparat do elektroforezy, mikroskop, cieczerwowy licznik scyntylacyjny (LSC), urządzenie do spalania papierosów itp.)

CEL KONTROLI CELNEJ	SPRZĘT DO KONTROLI CELNEJ	
	KATEGORIA	ZASTOSOWANIE
5. Pobieranie próbek i ich analiza w terenie	Wykrywanie śladów przy pomocy spektrometrii ruchliwości jonów (IMS)	Przenośny sprzęt do badania śladów określonych materiałów niebezpiecznych
	Wykrywanie śladów przy pomocy psów	Zastosowanie w odniesieniu do szeregu rodzajów ryzyka w przypadku małych i większych przedmiotów
	Pobieranie próbek	Narzędzia do pobierania próbek, wyciąg laboratoryjny, komora rękawicowa
	Laboratoria mobilne	Pojazd w pełni wyposażony do analizy próbek w terenie
	Detektory ręczne	Analiza materiałów organicznych, metali i stopów
		Chemiczne testy kolorymetryczne
Spektroskopia Ramana		
Spektroskopia w podczerwieni		
Fluorescencja rentgenowska		
	Wykrywacze gazu w kontenerach	
6. Przeszukiwanie przy pomocy urządzeń ręcznych	Osobiste narzędzia ręczne	Narzędzia kieszonkowe
		Zestaw narzędzi mechanicznych
		Lusterko teleskopowe
	Urządzenia	Endoskop
		Stacjonarny lub ręczny wykrywacz metali
		Kamery do sprawdzania spodniej strony pojazdów
		Urządzenie ultradźwiękowe
		Densyometr
	Pozostałe	Poszukiwania podwodne

(¹) Z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów prawa oraz innych zaleceń dotyczących ochrony zdrowia i poszanowania prywatności.

ZAŁĄCZNIK II

Wskaźniki na potrzeby sprawozdawczości dotyczącej postępów w realizacji celów ogólnych i szczegółowych Instrumentu określonych w art. 3

Na potrzeby sprawozdań dotyczących postępów w realizacji celów ogólnych i szczegółowych Instrumentu określonych w art. 3 stosuje się następujące wskaźniki:

Sprzęt

- a) Dostępność sprzętu do kontroli celnej spełniającego uzgodnione standardy (według rodzaju sprzętu) na lądowych przejściach granicznych
 - b) Dostępność sprzętu do kontroli celnej spełniającego uzgodnione standardy (według rodzaju sprzętu) na morskich przejściach granicznych
 - c) Dostępność sprzętu do kontroli celnej spełniającego uzgodnione standardy (według rodzaju sprzętu) na lotniczych przejściach granicznych
 - d) Dostępność sprzętu do kontroli celnej spełniającego uzgodnione standardy (według rodzaju sprzętu) na przejściach granicznych dla ruchu pocztowego
 - e) Dostępność sprzętu do kontroli celnej spełniającego uzgodnione standardy (według rodzaju sprzętu) na przejściach granicznych dla ruchu kolejowego
-